
VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2022)0200

Jätkuvad teated elundite eemaldamisest Hiinas

Euroopa Parlamendi 5. mai 2022. aasta resolutsioon seoses teadetega elundite jätkuva eemaldamise kohta Hiinas (2022/2657(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone ELi ja Hiina suhete kohta,
- võttes arvesse oma 12. detsembri 2013. aasta resolutsiooni elundite eemaldamise kohta Hiinas¹,
- võttes arvesse liidu sisepoliitika peadirektoraadi 12. aprillil 2016. aastal avaldatud uuringut „Proceedings of the Workshop on “Organ Harvesting in China“ (Seminar) „Elundite eemaldamine Hiinas“ dokumendid)²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiivi 2010/53/EL siirdamiseks ettenähtud inimelundite kvaliteedi- ja ohutusstandardite kohta³,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni ja 2009. aasta Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eelkõige selle artiklit 3 õiguse kohta isikupuutumatusel,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti ning piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni, mille Hiina ratifitseeris 4. oktoobril 1988,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu inimelunditega kauplemise vastast konventsiooni,
- võttes arvesse Istanbuli deklaratsiooni elundikaubanduse ja siirdamisturismi kohta,
- võttes arvesse genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsiooni, millele Hiina kirjutas alla 1949. aastal,

---

¹ ELT C 468, 15.12.2016, lk 208.

² Uuring „Proceedings of the Workshop „Organ Harvesting in China““, Euroopa Parlament, liidu sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond A – majandus- ja teaduspoliitika, 12. aprill 2016.

³ ELT L 207, 6.8.2010, lk 14.

- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ekspertide 14. juuni 2021. aasta avaldust teadete kohta seoses väidetava elundite eemaldamisega, mis puudutab Hiina vähemusi,
  - võttes arvesse inimõiguste allkomisjoni 29. novembril 2021. aastal korraldatud kuulamist elundite eemaldamise kohta Hiinas,
  - võttes arvesse Hiinas meelsusvangidelt elundite tahtevastast eemaldamist uuriva sõltumatu kohtu (edaspidi „Hiina asjade kohus“) 1. märtsi 2020. aasta lõplikku otsust,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamine ja järgimine on ELi ja Hiina suhete keskmes, kooskõlas ELi võetud kohustusega toetada neid väärtusi oma välistegevuses ning Hiina võetud kohustusega järgida neid omaenda arengu- ja rahvusvahelises koostöös;
  - B. arvestades, et pärast seda, kui president Xi Jinping 2013. aasta märtsis võimule tuli, on inimõiguste olukord Hiinas pidevalt halvenenud; arvestades, et Hiina valitsus on muutunud üha vaenulikumaks inimõiguste ja õigusriigi suhtes;
  - C. arvestades, et igal aastal tehakse kogu maailmas 10 000 ebaseaduslikku inimelundi siirdamist; arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel teenitakse inimelunditega kaubitsemise pealt aastas rohkem kui miljard eurot kasumit;
  - D. arvestades, et Hiina Rahvavabariigis on traditsiooniliste uskumuste tõttu väga madal vabatahtliku elundidoonorluse määr; arvestades, et 1984. aastal hakkas Hiina rakendama õigusakte, mis lubavad eemaldada elundeid hukatud vangidelt; arvestades, et Hiina teatas, et ta lõpetas 2015. aastal hukatud vangide elundite kasutamise ja on käivitanud riikliku doonorlussüsteemi, kuid ei keelustanud täielikult seda tava, mis on endiselt seaduslik;
  - E. arvestades, et Hiina elundisiirdamise süsteem ei vasta WHO nõuetele läbipaistvuse ja elundite hanketeede jälgitavuse osas, ning arvestades, et Hiina valitsus ei soovi lasta süsteemi erapooletult kontrollida; arvestades, et vabatahtlik ja teadev nõusolek on eetilise elundidoonorluse eeltingimus;
  - F. arvestades, et elundite tahtevastast eemaldamist tuleb mõista kui isiku tapmist ilma tema nõusolekuta, et tema elundeid saaks eemaldada ja siirdada teisele isikule; arvestades, et seda tava tuleb pidada põhiõiguse elule jõhkraks ja lubamatuks rikkumiseks;
  - G. arvestades, et ÜRO piinamisvastane komitee ning ÜRO piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise erireportöör on väljendanud muret väidete pärast, mis puudutavad elundite eemaldamist vangidelt, ning on kutsunud Hiina Rahvavabariigi valitsust üles suurendama elundisiirdamissüsteemi aruandekohustust ja läbipaistvust ning karistama kuritarvituste toimepanijaid;
  - H. arvestades, et Hiina asjade kohus¹ tegi oma lõpliku otsuse 2020. aasta märtsis, jõudes järeldusele, et kogu Hiinas on aastaid märkimisväärses ulatuses toimunud elundite tahtevastane eemaldamine ning et Falun Gongi järgijad on olnud üks ja tõenäoliselt peamine elundite hankimise allikas; arvestades, et Hiina valitsus on keeldunud kohtus

---

¹ <https://chinatribunal.com/>

tunnistusi andmast;

- I. arvestades, et suur sõltuvus hukatud ja elusolevatest vangidest siirdatavate elundite allikana toob kaasa mitmesugused vastuvõetamatud inimõiguste ja meditsiinieetika rikkumised;
  - J. arvestades, et ÜRO inimõiguste ekspertide 10. juuni 2021. aasta avalduse kohaselt on olemas usaldusväärne teave selle kohta, et Hiina etnilistesse, keele- või usuvähemustesse kuuluvad kinnipeetavad on läbinud arstlikud läbivaatused, sealhulgas vereanalüüsid ja elundite uuringud, nagu ultraheli- ja röntgenuuringud, mis on olulised elundite siirdamiseks sobivuse kontrollimiseks, ilma nende vaba, vabatahtliku ja teadliku nõusolekuta;
  - K. arvestades, et ÜRO inimõiguste eksperdid on varem tõstatanud selle küsimuse Hiina valitsusega 2006. ja 2007. aastal; arvestades, et Hiina valitsuse vastustes on puudunud andmed, näiteks teave siirdekirurgias kasutatavate elundite allikate kohta või teabevahetussüsteemide kohta, mis oleksid saanud aidata tuvastada ja kaitsta inimkaubanduse ohvreid ning tulemuslikult uurida ja vastutusele võtta inimkaubitsejaid;
  - L. arvestades, et Hiina valitsus on eitanud süüdistusi elundite eemaldamise kohta, eelkõige oma vastustes ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroole, ning on korduvalt ja kategooriliselt eitanud, et Falun Gongi järgijaid on tapetud nende elundite pärast;
1. väljendab tõsist muret teadete pärast, et Hiina Rahvavabariigi vangidelt ja eelkõige Falun Gongi järgijatelt ning muudesse vähemustesse kuulujatelt, nagu uiguuridelt, tiibetlastelt ja kristlastelt, võetakse järjepidevalt, süstemaatiliselt ja ebainimlikult ning riigi nõusolekul elundeid;
  2. tuletab meelde, et Hiina on ratifitseerinud piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni, millega nähakse ette piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise või karistamise täielik ja eranditeta keelustamine;
  3. on seisukohal, et Hiina Rahvavabariigis elundite eemaldamine surmamõistetutelt ja meelsusvangidelt võib kujutada endast inimsusevastaseid kuritegusid, nagu on määratletud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi artiklis 7; nõuab tungivalt, et Hiina Rahvavabariik allkirjastaks Rooma statuudi ja ühineks sellega;
  4. palub Hiina ametivõimudel viivitamata reageerida väidetele elundite eemaldamise kohta ja võimaldada rahvusvahelistel inimõiguste olukorra jälgimise mehhanismidel, sealhulgas ÜRO inimõiguste ülemvoliniku bürool teostada sõltumatut järelevalvet;
  5. väljendab muret sõltumatu järelevalve puudumise pärast selle üle, kas vangid või kinnipeetavad annavad elundidoonorluseks kehtiva nõusoleku; mõistab hukka asjaolu, et Hiina ametivõimud ei ole esitanud teavet kaebuste kohta, et surnud kinnipeetavate ja vangide perekondadele tehakse takistusi surnukehade kättesaamisel;
  6. nõuab tungivalt, et seoses arstliku läbivaatusega taotleksid Hiina ametivõimud vangide või kinnipeetavate vaba ja teadlikku nõusolekut ja tagaksid selle ning võtaksid kooskõlas rahvusvaheliste konventsioonidega vastu reguleeriva raamistiku vabatahtliku ja läbipaistva elundidoonorluse süsteemi kohta;

7. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tõstataksid Hiinas elundite eemaldamise küsimuse igas inimõiguste alases dialoogis; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid mõistaksid avalikult hukka elundisiirdamisega seotud kuritarvitused Hiinas; kutsub liikmesriike üles võtma vajalikke meetmeid, et takistada oma kodanike reisimist Hiinasse elundisiirdamise eesmärgil ja suurendada Hiinasse reisivate kodanike teadlikkust sellest küsimusest;
8. väljendab heameelt ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' visiidi üle Hiinasse; nõuab tungivalt, et ÜRO jätkaks selle visiidi ajal elundikaubanduse uurimist;
9. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tõstataksid elundite tahtevastase eemaldamise küsimuse dialoogis kolmandate riikidega, eelkõige oma partneritega Pärsia lahe piirkonnas, kus Hiina siirdamiskeskused on reklaaminud uiguuride ja Hiina moslemivähemuste „halal-elundeid“;
10. kutsub Hiinat üles täielikult järgima WHO nõudeid läbipaistvuse ja elundite hanketeede jälgitavuse osas;
11. kutsub liikmesriike üles tagama, et nende tervishoiu- ja teadusuuringute valdkonna konventsioonides ja koostöölepingutes kolmandate riikidega, sealhulgas Hiinaga, järgitaks elundidoonorlust ning inimkehaga seotud elementide ja toodete teaduslikel eesmärkidel kasutamist käsitlevaid ELi eetikapõhimõtteid; kutsub liikmesriikide asjaomaseid institutsioone üles hindama ja läbi vaatama oma koostöö tingimusi Hiina asutustega siirdamismediitsiini, teadusuuringute ja koolituse valdkonnas;
12. nõuab, et Hiina ametivõimud võimaldaksid ÜRO inimõiguste ülemvolinikule ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu erimenetluste volitatud esindajatele Xinjiangi külastamiseks vaba, piiranguteta ja toimiva juurdepääsu; palub Hiina valitsusel teha selles küsimuses koostööd ÜRO organisatsioonidega; nõuab tungivalt, et ÜRO Inimõiguste Nõukogu tegeleks esmajärjekorras elundite tahtevastase eemaldamise küsimusega;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Hiina Rahvavabariigi valitsusele ja parlamendile ning ÜRO inimõiguste ülemvolinikule.